

פרשת מצורע

נושא השבוע: טקסים

מה בפרשה

- **דיני טיהור בסיום מחלת הצרעת** – כשמצורע מבריא יש להביא שתי ציפורים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב. ציפור אחת שוחטים אל כלי חרש בסמוך למקור מים חיים ואת הציפור החיה ושאר חומרי הטיהור טובלים בדם הציפור השחווטה, מזים על המיטהר שבע פעמים ומשלחים את הציפור החיה אל השדה. המיטהר מכבס את בגדיו ומתרחץ וביום השמיני מקריב קרבן אשם.
- **צרעת הבית** – התפשטות של פטריות עובש בקירות. גם היא מצריכה טיהור.
- **טומאות גוף הקשורות בהפרשות הגוף** – המגע המיני מטמא ונאסרה קירבה למקדש בתקופת זמן סמוכה לכך. כך גם לגבי כל ההפרשות היוצאות - זיבה ווסת.

נושא השבוע

הנושא "טקסים", שבו בחרנו לעסוק השבוע, מובא בהשראת **טקס טיהור** המצורע הנזכר בפרשה שלנו. מחלת הצרעת היא מחלת עור אשר נתפסת כעונש על חטאים מוסריים, ועל כן החולה בה הופך לטמא. מאחר שהמחלה באה מאת אלוהים, ריפוי המחלה גם הוא נתון בידי האל, ושליחיו ה**כוהנים**. אולם, הכוהנים אינם מטפלים בסימני המחלה. תפקידם הוא להסיר מן המצורע לשעבר את ה**טומאה** שדבקה בו, וזאת רק לאחר שנעלמו סימני המחלה. כמו בכל טקס כלל טקס טיהור המצורע מספר **מרכיבים סמליים**: לאחר שזיהה הכהן את היעלמות הצרעת הוא ציווה על אדם אחר לשחוט ציפור לתוך כלי חרש שבו הניחו עץ ארז, שני תולעת ואזוב. השחיטה נערכה ליד מקור מים חיים (מי מעין) **שמשמלים** את הרחקתו של הרע עם זרימת המים (על פי הפרשנות המסורתית נערכה השחיטה לתוך כלי שהיו **בתוכו** מים חיים). לאחר שחיטת הציפור טבלו ציפור חיה בדם הציפור המתה לשם הזיה על המיטהר. ה**זיית הדם** נועדה להרחיק את חטא או הרע שדבק במצורע וגרם למחלתו. לבסוף שילחו את הציפור כדי לסלק את הרע אל מחוץ לתחום היישוב.

פרשנות

רש"י מרחיב את הסמליות של הפרטים המשתתפים בטקס טיהור המצורע על פי פרשנות חז"ל. רש"י בפירושו מזכיר **לשון הרע** ורכילות וכן **גאווה** ושחצנות. לפי המדרש, "מצורע" הוא "מוציא שם רע" כלומר הנענש בצרעת חטא בהוצאת שם רע. מדרש זה מתבסס על משחק באותיות המילה "מצורע" וגם על ה**סיפור** במדבר בספר במדבר פרק י"ב לפיו חטאה מרים בלשון הרע: "וַתִּדְבֹר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכֹּהֵנִית אֲשֶׁר לָקַח כִּי אִשָּׁה כֹּהֵנִית לָקַח" (במדבר י"ב 1). לעומת מרים ואהרן הנוהגים **בגאווה ושחצנות**, משה הוא אחר: "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנָו מֵאֲדָמָה מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (י"ב 3). בתגובה מעניש ה' את מרים: "וְהָעֵנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהָיָה מִרְיָם מְצֻרֶעֶת כְּשִׁלְגִי" (י"ב 10).

ת

הסיפור המוצג, מורכב מצירוף בין מספר משניות המתארות את טקס הבאת הביכורים לבית המקדש.

ד

בכל שלושת הרגלים היה נהוג להביא מתנות לכהנים, שאין להם רכוש ואדמות והם מתקיימים מן התרומות והמעשרות של העם בלבד. ובחג השבועות, אשר חל בזמן הבשלת פירות הקיץ הראשונים, מצווה להביא את ה"ביכורים" – הפירות הראשונים, המבכירים.

ר

כדאי להתמקד בתיאור הטקס ולנסות לתאר ולהמחיש לתלמידים את הרושם וההדר שכלל: תארו לכם אלפי אנשים מתאספים במרכזי הערים הגדולות, לנים ברחובות העיר ובבוקר מתחילים לצעוד בתהלוכות רבות-רושם, כמו בצעדה ענקית. כל אחד נושא על כתפו סל מעוטר עמוס בכל טוב הארץ, ובראש הצעדה: השור המקושט, וכמובן – מוזיקה! בהגיעם לירושלים, עומדים כל בעלי החנויות בפתח החנות ומברכים אותם. זהו טקס שכל שכבות העם לוקחות בו חלק, אינטגרציה אמיתית.

ש

נקודה לדיון:

- אילו היה בית המקדש קיים היום – כיצד, לדעתכם, היה נראה טקס הבאת הבכורים?
- האם יש טקסים נוספים מעניינים שאתם מכירים? מהם מרכיבי הטקס?

ה

ש

י

ר

השיר הנבחר הוא "סלינו על כתפינו" השיר מתאר את טקס הבאת הביכורים לירושלים, בדומה לתיאור המופיע במדור המדרש (ניתן להשוות עם התלמידים בין השניים).

שיר זה מהווה הזדמנות מצויינת להכיר לתלמידים את דמותו של הסופר משורר ליון קיפניס (כותב השיר) שחי בין השנים 1894-1990. הוא עלה לארץ מאוקריאנה ב-1913, למד בבית הספר לאומנות בצלאל, גר בירושלים ולאחר מכן ביפו. קיפניס פירסם בחייו יותר מ-800 סיפורים, 600 שירים ומאה ספרים! הוא זכה בפרסים רבים על יצירתו, החשוב ביניהם הוא פרס ישראל. שירי הילדים שכתב מוכרים לכל ילד ישראלי: "נר לי דקיק" "אני פורים" "בר כוכבא" ועוד, ומסיפוריו המוכרים הם "אליעזר והגזר" "מעשה באוזן המן" "שלושה

פרפרים" ועוד ועוד. 🎵